

KARDINAL ROBERT SARAH

KATEKIZEM
DUHOVNEGA
ŽIVLJENJA

salve

I

VSTOP V ŽIVLJENJE PO KRSTU

Jezusova smrt in vstajenje sta resnično pretresla uso- do človeka in njegovo zgodovino: »Staro je minilo. Glejte, nastalo je novo. Vse je od Boga.« (2 Kor 5,17–18) Kdor je odkril Kristusa in sprevidel pomen te skrivnosti, je pokli- can, da temu prilagodi vse svoje bivanje, da zapusti svoj prvotni red življenja in odloži starega človeka, »ki ga uni- čujejo blodna poželenja, da se prenovite v duhu svojega uma in oblečete novega človeka, ki je po Bogu ustvarjen v pravičnosti in svetosti resnice« (Ef 4,22–24). S tem nap- ravi več, kakor samo spremeni življenjsko naravnost: »Živi za Boga v Kristusu Jezusu« (Rim 6,11), resnično vsto- pa v globino treh Božjih oseb. To pobožanstvenje nas mora zatopiti v strmenje in češčenje. Kajti Bog nas je napravil *consortes divinae naturae*, »deležne božanske narave« (2 Pt 1,4), omogočil nam je, da stopimo v »vso Božjo polnost« (Ef 3,19). Tako dovršuje naše bitje, ustvarjeno po svoji po- dobi in sličnosti, poklicano k svetosti in občestvu z Bogom: to se zgodi pri zakramentu krsta, ki je uresničitev obljub, ki jih je Bog dajal vso staro zavezo.

Smrt in vstajenje s Kristusom

Krst je zakrament, po katerem stopamo v krščansko življenje. Napravljaja nas za Božje otroke. Vidno nas včleni v Cerkev, veliko in sveto Božjo družino, da bi mogli veljavno in rodovitno prejeti še druge zakramente ter se plodovito

udeleževati krščanskega obreda – razen če bi zaradi težkega greha izgubili krstno milost; vendarle nam ostane neizbrisno znamenje Božjega otroštva, zaradi katerega moremo iti v spovednico, da prejmemo odpuščanje in na novo sprejmemo vase Gospoda Jezusa v zakramentu eharistije.

Vsi ti darovi nam prihajajo po krstu, ker nam ta zakrament daje, da nas neposredno preveva in se nas dotakne delo odrešenja. Obred krščevanja s potopitvijo ali preprostim zlitjem malo vode na glavo katehumena na simbolni ravni pokoplje krščenca v Kristusovo smrt, da bi bil deležen njegovega vstajenja. Krst je torej potopitev v veličnočno skrivnost, prehod, podoben tistemu, ko so Izraelci šli skozi Rdeče morje, ko so šli iz Egipta naproti deželi zaveze. Origen je razložil takole:

»Skrinja Božje zaveze je vodila Božje ljudstvo čez Jordan. Duhovniki in leviti so obstali, vode pa so Božjim služabnikom izkazale čast, se ustavile, nakopičile in pustile Božjemu ljudstvu varno pot. [...] Nikar ne misli, da se je to zgodilo nekoč, tebi pa, ki to bereš, se to ne bo zgodilo. Vse se bo skrivnostno ponovilo. Kajti tudi ti si zapustil temo malikovanja, in ko želiš priti do spoznanja Božje postave, si že odšel iz Egipta. Ko si postal katehumen in si začel živeti po zapovedih Cerkve, si šel prek Rdečega morja. Vsak dan stopaš skozi puščavo ter si prizadevaš poslušati Božjo besedo in gledati v Božjo slavo odet Mojzesov obraz. Toda ko boš pristopil k skrivnostnemu studencu krsta ter boš vpričo duhovnikov in diakonov prejel spoštovanja vredne in čudovite zakramente, ki jih poznajo le tisti, ki jih smejo

poznati, glej, tedaj boš stopil čez Jordan s pomočjo duhovniške službe v obljubljeni deželo.«¹

Kristus je v svoji veliki noči odprl vsem ljudem izvire krsta. Sveti Ambrož pravi: »Poglej, kje si bil krščen, od kod prihaja krst, če ne s Kristusovega križa, iz Kristusove smrti. Tu je vsa skrivnost: on je trpel zate. V njem si odkupljen, v njem si odrešen.«²

Ko smo deležni Jezusove smrti in vstajenja, postanemo sinovi v Sinu. Tako je izročilo Cerkve na Vzhodu in na Zahodu razlagalo nauk svetega Pavla: novi oz. notranji človek, ki ga je Sveti Duh spočel v krstu, ni nihče drug kakor Božji Sin, čigar podoba v vsakem človeku je najprej v njegovo slavo. Če ponovimo izraz svetega Efrema Sirskega in svete Katarine Sienske, se zgodi nekakšna »bistvena cepitev« Božjega Sina v dušo krščenca, tako da živimo prav iz Jezusovega življenja. Sveti Pavel namreč pravi: »Če smo namreč z njim zraščeni v podobnosti njegove smrti, bomo tudi v podobnosti njegovega vstajenja. Vemo, da je bil naš stari človek križan z njim vred, da bi bilo telo greha uničeno in da bi mi več ne hlapčevali grehu.« (Rim 6, 5–6) In še: »Skupaj s Kristusom sem križan; ne živim več jaz, ampak Kristus živi v meni. Kolikor pa zdaj živim v mesu, živim v veri v Božjega Sina, ki me je vzljubil in daroval zame sam sebe.« (Gal 2,19–20)

Kako zelo bi moral biti vsak kristjan hvaležen za resnico te skrivnosti, ki deluje v njem! Sam Božji Sin je umrl

¹ Origen, *Prehod čez Jordan*, 4. homilija, 1, v: Bogoslužno branje 3, Slovenska škofovska liturgična komisija, Ljubljana 1977, str. 247–248.

² Sveti Ambrož, *sacr.* 2,6; *nav.* v: KKC § 1225.

in vstal, mi pa zastonj prejemamo sadove njegove daritve. Starodavna kateheza Cerkve v Jeruzalemu to predstavi novokrščencem z besedami: »Privedli so vas h krstni kopeli, kakor so odnesli Kristusa od križa h grobu. Vsakega od vas so vprašali, ali veruješ v ime Očeta in Sina in Svetega Duha. Izpovedali ste zveličavno vero, nato so vas trikrat potopili v vodo in prav tolikokrat ste prišli iz vode. S tem obredom ste izrazili v podobi in znamenju, da je bil Kristus tri dni v grobu ...

To je res nekaj novega in nezaslišanega! Telesno nismo bili ne križani ne pokopani, nismo ne umrli ne vstali, a v zakramentu smo vse to doživeli v podobi in smo v resnici postali deležni zveličanja.

Kristus je bil resnično križan in resnično pokopan in je tudi resnično vstal. Vse to je bilo nam dano po milosti. Tako smo se po zakramentalni podobi pridružili Kristusovemu trpljenju in smo zato v resnici deležni njegovega odrešenja.

Kakšna neizmerna ljubezen do ljudi! Kristus je dovolil, da so mu z žebliji prebili nedolžne roke in noge, ter je potrpežljivo prenesel bolečino; in meni, ki nisem prenašal ne bolečine ne truda, zastonj daruje odrešenje, ko naredi, da sem deležen njegovega trpljenja.«³

Krst je dejanje Svete Trojice

Potopitev v Jezusovo smrt in vstajenje, ki cepi naše življenje na njegovo, nas poveže s tremi Božjimi osebami. Ko je Jezus postavil krst, je dejal: »Pojdite torej in naredite vse

³ *Iz Jeruzalemskih katehez* (20. kateheza, 4–6); v: Bogoslužno branje 3, Slovenska škofovska liturgična komisija, Ljubljana 1977, str. 25–26.

narode za moje učence: krščujte jih v ime Očeta in Sina in Svetega Duha in učite jih izpolnjevati vse, kar koli sem vam zapovedal! In glejte: jaz sem z vami vse dni do konca sveta.« (Mt 28,19–20)

Benedikt XVI. je želel pritegniti pozornost do izraza »krščevanja v ime Očeta, Sina in Svetega Duha«: »Izbira izraza 'v imenu Očeta' v grškem besedilu je zelo pomembna: Gospod reče 'eis' in ne 'en', to ne pomeni 'v imenu' Trojice – kakor rečemo, da prefektov namestnik govori 'v imenu' prefekta, poslanec 'v imenu' vlade. Ne. Jezus reče: 'eis to onoma'. To pomeni potopitev v ime Trojice, pomeni medsebojno prešinjanie Božjega bitja in našega bitja, globoko potopitev v troedinega Boga, Očeta, Sina in Svetega Duha. Tako kakor na primer v zakonu dve osebi postaneta eno meso, ena sama nova resničnost z enim samim novim primkom.«

Benedikt XVI. nato omeni, kako Bog imenuje sebe »Bog Abrahamov, Bog Izakov in Bog Jakobov« (Mt 22,31–32; prim. 2 Mz 3,12–15). Papež pojasni, da Bog sprejme te tri osebe v svoje ime tako, da postanejo ime Boga. Nato sklepe: »In tako vidimo, da človek, ki biva v imenu Boga in je potopljen v Boga, živi, ker Bog – kakor pove Gospod – ni Bog mrtvih, ampak živih. Živeči so živi, ker so v spominu in v življenju Boga. Prav to se zgodi, ko smo krščeni. Potopljeni smo v ime Boga in pripadamo temu imenu. Njegovo ime postane naše ime. Tudi mi s svojim pričevanjem postanemo – kakor tri osebe v stari zavezi Abraham, Izak in Jakob – pričevalci Boga, postanemo znamenje za Boga.«⁴

⁴ Benedikt XVI., *Lectio divina* na pastoralnem kongresu v Rimu 11. junija 2012, v: *Insegnamenti di Benedetto XVI, VIII 1, 2012*, Libreria Editrice Vaticana, Città del Vaticano 2013, 735–743, tu 735–736.

KAZALO

Uvodna beseda	5
Hoja za Kristusom z zakramenti	5
Pot v puščavi	5
Hoja v luči vere.....	9
Knjiga hoje za Jezusom s pomočjo sedmerih zakramentov	12
Po Kristusovih stopinjah.....	15
I. Vstop v življenje po krstu.....	19
Smrt in vstajenje s Kristusom.....	19
Krst je dejanje Svete Trojice	22
Kar mora krst spremeniti v mojem življenju.	26
Krst je sprejetje življenja	28
Obrnimo hrbet smrti, da bi prejeli Božje življenje.....	30
Vstop v Božjo družino	34
Veličina in nujnost krsta.....	35
II. Notranje binkošti	39
Mesto Svetega Duha v življenju Cerkve	39
Duša Cerkve.....	40
Sveti Duh razodeva Kristusovo skrivnost.....	42
Ne odlašajmo s podeljevanjem svete birmе	45
Notranje delovanje poslanstva.....	47
Zakrament vstopa v notranje življenje	48
Sklepna molitev	52

III. Evharistija in liturgija.....	53
Tukaj je, da bi ga sprejeli.....	53
Skrivnost edinosti.....	55
Sprejemanje Božje navzočnosti z obhajilom.....	57
Nepogrešljivost evharistije.....	58
Pripravljenost za prejem evharistije.....	62
Pustímo se spremeniti: poslušnost vere.....	65
Evharistični obred zunaj svete maše.....	67
Vir in vrhunec življenja Cerkve.....	71
Dostojanstvo liturgije.....	73
Znova odkrijmo zbranost pri bogoslužjih.....	76
Liturgija ni spektakel.....	82
Evharistija kot osebno srečanje.....	85
Nevarnosti somaševanja.....	86
Božja beseda v liturgiji.....	86
Ponavljanje v liturgičnih besedilih.....	93
Hermenevtika liturgične stalnosti.....	95
IV. Hoja za Jezusom v puščavo.....	97
Od krsta v Jordanu do samote v puščavi.....	97
Božja beseda, temelj našega obstoja.....	100
Edinost obeh zavez v Svetem pismu.....	102
Obrambni zid proti zlu in meč v boju.....	107
Hrana naše duše.....	110
Izvir našega notranjega življenja.....	112
Molitev.....	114
Pomembnost molitve za Cerkev.....	116
Jezus, vzorni molivec.....	118

Kraj molitve	121
Razmere v notranjosti.....	122
Ura resnice pred Bogom	123
Poslušnost in zbranost.....	125
Puščava in duhovni boj	126
Skušnja, da bi zapustili puščavo.....	128
V. Zakrament za spreobrnjenje	131
Nujnost spreobrnjenja	131
Korenitost krščanskega spreobrnjenja.....	135
Zakrament pokore	138
Izguba občutka za greh.....	140
Nenaklonjenost zakramentu pokore	144
Ponovno odkritje pravega pomena pokore.....	147
Spor in sprava.....	148
Sprava v Svetem pismu	149
Milost spovedi	153
Pogostost spovedi	155
Velika nevarnost za duhovno življenje:	
mlačnost in okornost.....	157
Vsak dan novo začenjanje.....	158
Težavna prednost svobode	161
Božja milost, skrivnost zastonjskosti ljubezni	163
Ljubezen in usmiljenje.....	165
Prošnja za usmiljenje in naklanjanje odpuščanja	171
VI. Ljubimo se, kakor se ljubita Kristus in Cerkev	173
Ustanova zakona je v nevarnosti	174

Pomen krščanskega zakona.....	176
Nerazveznost zakona	178
Izgradnja ljubeče zvestobe za trajno	180
Položaj ločenih oseb	184
Razlogi za zahtevnost Cerkve	186
Teološki temelji za disciplino pri ponovno poročenih ločenih	190
Spodbuda v prid ponovno poročenim ločenim kristjanom.....	193
Sklep	194
VII. Posveti jih v resnici	197
Duhovništvo ljubezni	198
Dar in izročitev Bogu.....	200
Zahteva po duhovnikovi svetosti.....	202
Svetost in duhovniško posvečenje	205
Zgled arškega župnika	208
Duhovniški celibat.....	210
Duhovnik, mož molitve.....	213
Stalna vzgoja duhovnika	217
Dušnopastirske dolžnosti.....	219
Duhovnik sredi sveta.....	225
Jonovo znamenje: izkušnja križa in poslanstvo usmiljenja.....	226
VIII. Skrivnost križa	233
Delo odrešenja	233
Zakaj boleče trpljenje?.....	235

Križ je središče zgodovine.....	240
Križ je vrhunec človeštva.....	243
Križ je razodetje ljubezni	244
Križ je mesto odpuščanja in sprave.....	246
Trpljenje s Kristusom: preizkušnja bolezní	249
Prošnja k Bogu za telesno zdravje	251
Kristus, zdravnik teles v evharistiji.....	255
Zakrament bolnikov.....	257
Vprašanje poslednjih reči in onstranskega življenja.....	260
Večno življenje.....	263
Umiranje v Kristusu.....	263
IX. Cerkev in poslanstvo	267
Današnje zavračanje Boga.....	267
Skušnja po malikovanju.....	270
Pohujšanje raztreščenih kristjanov.....	271
Sovražniki napadajo Cerkev.....	272
Navznoter popačena Cerkev	273
Pričevanje o luči sredi temin.....	278
Predložitev evangelija brez praznih obljub	280
Kvas v testu: iskanje svetosti sredi sveta	283
Izvir vsakega apostolata.....	286
Evangelizacija »notranjosti«	287
Prevod evangelija v dejansko ljubezen.....	289
Sklepna beseda.....	295